

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

4 ביולי 2012

705

י"ד בתמוז התשע"ב

עמוד

הצעת חוק העונשין (הרחבת חובות הדיווח על עבירות מין בקטין או בחסר ישע), התשע"ב-2012. . . 1080

הצעת חוק העונשין (הרחבת חובות הדיווח על עבירות מין בקטין או בחסר ישע), התשע"ב-2012

- תיקון סעיף 3368 א. 1. בחוק העונשין, התשל"ז-1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 3368 א –
- (1) בהגדרה "אחראי על קטין או חסר ישע", בפסקה (2), הסיפה החל במילים "והוא אחד מאלה" – תימחק;
- (2) אחרי ההגדרה "אחראי על קטין או חסר ישע" יבוא:
- "בן משפחה" – בן זוג של הורה, סב או סבתא, צאצא, אח או אחות, גיס או גיסה, דוד או דודה, בן זוג של אומן, הורה של אומן, צאצא של אומן, אחיו או אחותו של אומן ובן זוג של כל אחד מאלה";
- (3) אחרי ההגדרה "מעשה" יבוא:
- "עבירת מין" – עבירה לפי סעיפים 345 עד 348 ו-351.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההימנעות מדיווח פוגעת, בראש ובראשונה, בקטין או בחסר הישע שכלפיו בוצעה העבירה, שכן במרבית המקרים אי-דיווח מונע מתן טיפול הולם, ואם מדובר בסדרת עבירות – מונע אף את הפסקת עבירות אלה ומאפשר את המשך הפגיעה בו. יתרה מכך – ההימנעות מדיווח עלולה לסכל אפשרות למנוע פגיעה בקרבנות נוספים, שכן עבירות מין בקטינים במקרים רבים מבוצעות על ידי עברייני מין סדרתיים.

על פי המוצע, ההרחבה של חובות הדיווח לגבי עבירות מין שנעברו שלא על ידי אחראי על הקטין או חסר ישע ושלא על ידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים, תחול רק כשעבירות כאמור נעברו זה מקרוב.

סעיף 1 מוצע להוסיף הגדרה של "עבירת מין" לסעיף ההגדרות שבסימן ו' לחוק, שעניינו פגיעה בקטינים ובחסרי ישע, כך שתחול לגבי חובות הדיווח הקבועות בסעיף 3368 לחוק. הגדרה זו כוללת את עבירות האינוס (סעיף 345 לחוק), בעילה אסורה בהסכמה (סעיף 346 לחוק), מעשה סדום (סעיף 347 לחוק), יחסי מין בין מטופל למטפל (סעיף 347א לחוק), ועבירות מין במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע (סעיף 351 לחוק). עבירות אלה מצוינות כיום בפסקה (3) להגדרה "עבירה" לפי סעיף 348(ח) לחוק, ולאור הוספת ההגדרה כאמור מוצע לבטל פסקה זו.

כמו כן מוצע, לצורך הבהירות, להוסיף הגדרה נפרדת ל"בן משפחה" לעניין סימן ו' לחוק, שלא כחלק מההגדרה "אחראי על קטין או חסר ישע", שם היא נמצאת כיום.

כללי בהצעת חוק זו מוצע לתקן את חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – החוק), ולהרחיב את חובות הדיווח הקבועות בסעיף 3368 לחוק. בסעיף 3368 לחוק קבועות כיום חובות דיווח בנוגע לעבירות מסוימות הנעברות בקטין או בחסר ישע:

בסעיפים קטנים (א) עד (ג) קבועות חובות דיווח לגבי עבירות שנעברו בקטין או בחסר ישע בידי האחראי עליו, בעבירות שונות: זנות, סיכון החיים והבריאות, מין, נטישה או החזקה, תקיפה, התעללות וסחר בבני אדם;

בסעיפים קטנים (ג) עד (ז) קבועות חובות דיווח לגבי עבירות מין (אינוס, מעשה סדום, מעשה מגונה ומין במשפחה) שנעברו בקטין או בחסר ישע בידי בן משפחה שהוא קטין. יצוין בהקשר זה כי בן משפחה בגיר נכלל בגדר "אחראי על קטין או חסר ישע", ולפיכך חלות לגבי עבירה שהוא ביצע חובות דיווח רחבות יותר, לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג);

בסעיף קטן (ד) קבועות חובות דיווח לגבי עבירות מין ואלומות המבוצעות בקטין או בחסר ישע השווה במוסד או במסגרת חינוכית או טיפולית אחרת.

מוצע לתקן את סעיף 3368 לחוק, להרחיב את חובות הדיווח שבסעיפים קטנים (א) עד (ג) שבו, ולקבוע חובות דיווח בנוגע לעבירות מין שנעברו בקטין או בחסר ישע בידי כל אדם, בלא הגבלה לגבי זהות המבצע.

הצעת החוק נועדה למנוע מצבים שבהם נודע על עבירות מין המבוצעות בקטינים, ואולם עבירות אלה אינן מדווחות לרשויות המתאימות, ולפיכך אינן מטופלות.

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשע"א, עמ' 1169.

- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "בידי האחראי עליו" יבוא "או כי זה מקרוב נעברה בקטין או בחסר ישע עבירת מין";
- (2) בסעיף קטן (ב), אחרי "בידי האחראי עליו" יבוא "או כי נעברה בקטין או בחסר ישע עבירת מין";
- (3) בסעיף קטן (ג), אחרי "עבר בו עבירה" יבוא "או כי נעברה בקטין או בחסר ישע עבירת מין";
- (4) סעיפים קטנים (ג) עד (ג) – בטלים;
- (5) לפני סעיף קטן (ד) יבוא:

"(4ג) חובת דיווח לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג), לגבי עבירת מין שנעברה בקטין או בחסר ישע בידי אדם שאינו האחראי עליו ואינו בן משפחה שלו שטרם מלאו לו 18 שנים, לא תחול אלא אם כן יש לבעל המקצוע המנוי בסעיף קטן (ב) או לאחראי על הקטין או חסר הישע, לפי העניין, יסוד סביר לחשוב כי העבירה נעברה זה מקרוב";
- (6) בסעיף קטן (ח), פסקה (3) – בטלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור לעיל, על פי המוצע ההרחבה של חובות הדיווח לגבי עבירות מין שנעברו בקטין או בחסר ישע שלא על ידי אחראי על הקטין או חסר ישע ושלא על ידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים, תחול רק כשעבירות כאמור נעברו זה מקרוב. דרישה זו נועדה ליצור איזון הולם בין הרצון להרחיב את חובות הדיווח כדי להגן על קטינים וחסרי ישע שהם קרובות של עבירות מין כפי שפורט לעיל, אך גם לאפשר לאנשי מקצוע ולאחראי על הקטין שלא לדווח במקרים שבהם העבירה נפסקה וחלף זמן מעט ביצוע העבירה ועד גילויה.

עם זאת, יובהר כי חובת הדיווח הקבועה בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) שבסעיף 368 לחוק, המוטלת על בעלי מקצוע ועל אחראי על קטין או חסר ישע ביחס לעבירות שביצעו אחראי על קטין או חסר ישע או בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים, תיוותר בלא שינוי. כלומר, על גורמים אלה לדווח על עבירות מין המבוצעות בידי אחראי על קטין או חסר ישע או בידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים, כאשר היה להם יסוד סביר לחשד כי נעברה עבירה בקטין ובחסר ישע, ולעניין זה אין דרישה כי העבירות בוצעו זה מקרוב. הסיבה לכך היא שבמצבים אלה על אף שחלף זמן מעט ביצוע העבירה ועד גילויה, עקב קרבת הפוגע לקרבן ועקב קשיי החשיפה המיוחדים והמאפיינים הייחודיים של פגיעה בקרבן במצבים אלה, קיים אינטרס ציבורי בהטלת חובת הדיווח לשם מניעת פגיעה עתידית בקרבן או בקרבות אחרים במשפחה.

השפעה על זכויות הילד: הרחבת חובת הדיווח על פי המוצע תביא לחשיפה גדולה יותר של פגיעות מיניות בקטינים ובכך תתרום הן להגנה על קטינים קרובות עבירות מין ולטיפול בהם והן למניעת פגיעה בקטינים אחרים שהם קרובות פוטנציאליים של עברייני מין סדרתיים.

סעיף 2 מוצע להוסיף לסעיפים קטנים (א) עד (ג) שבסעיף 368 לחוק, את חובת הדיווח על ביצוע עבירות מין שנעברו בקטין או בחסר ישע גם בידי אדם שאינו אחראי עליו. סעיפים קטנים (1ג) עד (3ג) שבסעיף האמור קובעים כיום חובת דיווח על עבירות מין שבוצעו בידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים. הרחבת חובת הדיווח בסעיפים קטנים (א) עד (ג) כאמור, לביצוע עבירת מין בקטין או בחסר ישע על ידי כל אדם, כוללת גם את המקרים המפורטים כאמור בסעיפים קטנים (1ג) עד (3ג). ועל כן מוצע לבטלם. וזה נוסח סעיפים קטנים (1ג) עד (3ג) שבסעיף 368 לחוק, שמוצע לבטלם:

"(1ג) היה לאדם יסוד סביר לחשוב כי זה מקרוב נעברה בקטין או בחסר ישע עבירת מין לפי סעיפים 345 עד 347, 348 ו-351, בידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים, חובה על האדם לדווח על כך בהקדם האפשרי לפקיד סעד או למשטרה; העובר על הוראה זו, דינו - מאסר שלושה חודשים; בסעיף זה, "בן משפחה" - כמשמעותו בפסקה (2) להגדרה "אחראי על קטין או חסר ישע" בסעיף 368א.

(2ג) בעל מקצוע מהמנויים בסעיף קטן (ב), שעקב עיסוקו במקצועו או בתפקידו היה לו יסוד סביר לחשוב כי נעברה בקטין או בחסר ישע עבירת מין לפי סעיפים 345 עד 347, 348 ו-351, בידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים, חובה עליו לדווח על כך בהקדם האפשרי לפקיד סעד או למשטרה; העובר על הוראה זו, דינו - מאסר שישה חודשים.

(3ג) היה לאחראי על קטין או חסר ישע יסוד סביר לחשוב כי נעברה בקטין או בחסר ישע עבירת מין לפי סעיפים 345 עד 347, 348 ו-351, בידי בן משפחה שטרם מלאו לו 18 שנים, חובה עליו לדווח על כך בהקדם האפשרי לפקיד סעד או למשטרה; העובר על הוראה זו, דינו - מאסר שישה חודשים."

